

SAMENVATTING eHealth Steden Estafette Donderdag 18 juni 2015 | Slimste Huis Alkmaar

Verslag eerste editie eHealth Steden Estafette Slimste Huis Alkmaar

De steden estafette is een initiatief van Digitale Steden Agenda/ Zorgende Stad, het Doorbraakproject 'De zorg ontzorgd met ICT' (Ministeries VWS & EZ, ECP & ZonMW) en de gemeente Alkmaar.

Hans Haveman (gemeente Enschede, DSA-Zorgende stad) vertelt in zijn inleiding over het hoe en waarom van eHealth. Als het gaat om eigen regie en zelfbeschikking kan eHealth een grote rol spelen. eHealth moet een normaal onderdeel van zorg worden. Hiervoor is samenwerking tussen partijen nodig.

Een van de partijen die hierbij een cruciale rol speelt, is de gemeente. Sinds januari 2015 zijn de gemeenten door de **Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)** nog meer aan zet als het gaat om de inrichting van de zorg, maar nog te vaak staan gemeenten aan de zijlijn bij inzet van eHealth toepassingen. Een actieve rol is niet alleen noodzakelijk vanuit de rol van gemeenten voor de gezondheid van haar burgers (haar taak voor publieke gezondheid), maar ook noodzakelijk vanuit de transitie en bijbehorende transformatie: om effectief en efficiënt in te spelen op behoeften van mensen.

Doel van deze Steden Estafette is aan de hand van concrete voorbeelden te laten zien hoe gemeenten hun rol nu en in de toekomst kunnen invullen bij het benutten van de potentie die eHealth en ICT-oplossingen bieden voor de zelfredzaamheid van ouderen. Door deze ervaring te bundelen en breed te verspreiden kunnen deze gemeenten leren van elkaar, maar kunnen vooral ook andere gemeenten leren.

In Alkmaar is vandaag de aftrap en op 17 september volgt Woerden als tweede stad. De aanleiding ligt in **twee documenten** namelijk [het RVZ rapport](#) 'eHealth in het gemeentelijk domein' (den Hoed, A. 2015) en [de notitie](#) "Bevindingen na afloop van het beoordelingsproces" van de ICT doorbraakcommissie 'De zorg ontzorgd met ICT (2015).

In deze estafette vatten we **het begrip eHealth breed** op: digitale informatie over zorg en welzijn, online marktplaatsen, agendafunctie voor mantelzorgers, domotica, persoonlijk gezondheidsdossier; lifestyle gadgets, beeldbellen en zelfmanagement. Maar ook toepassingen ter ondersteuning van zelfredzaamheid van ouderen, eigen regie over hun gezondheid en ondersteuning van (in)formele mantelzorgers en zorgverleners. We leggen een focus in dit traject op een actieve rol van burgers zelf.

Wethouder Anjo van der Ven van Alkmaar haalt haar inspiratie uit het boek 'Verdraaide organisatie' (Wouter, H. Buiting, M., 2012) waarin van de omkering wordt uitgegaan: niet denken vanuit het aanbod maar denken vanuit oplossingen.

Doorbraakproject
Zorg ontzorgd met ICT

Ministerie van Economische Zaken

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

ZonMW

ECP

Digitale Steden Agenda
vernieuwingstricht voor de hele stad

Alkmaar heeft nog geen pasklare visie op eHealth, maar is wel vorig jaar aan de slag gegaan met de principes van het onlangs vastgestelde beleidskader Wmo: denken vanuit de bedoeling in plaats vanuit protocollen en systemen en van ingewikkeld naar eenvoudig en slim organiseren.

Techniek kan een vriend en hulpmiddel zijn voor burgers in het versterken van hun eigen regie, vanuit de gedachte 'Help mij het zelf te doen'. De relatie van mens en techniek is van alle tijden! En hoort dus bij ons.

De rol van de gemeente Alkmaar is divers op verschillende onderdelen bijvoorbeeld informatie en domotica. **Het Slimste Huis** is in september 2014 geopend. Het moet naast een demonstratie- ook een knutselplek (living lab) worden. Zowel voor professionals en cliënten als mantelzorgers. Maar ook burgers uit de gehele regio zijn welkom. Anjo vraagt nog aandacht voor het gebruikersgemak en standaarden voor het communiceren tussen verschillende toepassingen.

Anne de Gee, beleidsadviseur in Alkmaar licht toe dat een prijsvraag leidde tot honderd inzendingen en elf bekroonde voorstellen voor slimmere zorg.

De uitgangspunten waren meer doen met minder, laagdrempelige initiatieven, zorgvragen op maat en slimme oplossingen.

Toch was nog een aanscherping nodig:

- o Eenvoud voor cliënt
- o Slim gebruik van technologie
- o Concrete toepasbaarheid

De lessen van het succes zijn: werk met bevoegen mensen, organiseer netwerkbijeenkomsten waarin verschillende expertises elkaar ontmoeten en ga in gesprek dan kom je er uit! Volgens Anne bestaan er geen blauwdrukken en is eHealth vaak de verbinding.

Het voorstel met de meeste impact is **Voor Mekaar**, een wijknetwerk dat wordt ondersteund door een digitaal platform. Een belangrijke bouwsteen van dit platform is **'De Compaan'**, een tablet voor digibeten die van afstand wordt beheerd. De tablet is gestoken in een retro houten lijst om de doelgroep niet af te schrikken. "Er zijn 680.000 80-plussers in Nederland, 80 procent daarvan gebruikt geen internet. Voor hen hebben we de Compaan gemaakt, zegt **Joost Hermans, een van de twee oprichters van het gelijknamige bedrijf**. De Compaan-tablet heeft een uiterst simpele interface. De tablet wordt op afstand beheerd door een mantelzorger. Familieleden kunnen berichten of fotootjes sturen, een herinnering voor het slikken van medicijnen in de agenda zetten, een instructiefilmpje doorsturen enzovoort. "We willen hiermee mantelzorgers ontlasten. We hebben bijvoorbeeld twee zussen als klant die voor hun moeder zorgen. Een woont vlakbij, de ander ver weg. Die laatste beeldbelt elke dag en controleert 's morgens of moeder opstaat."

In het kader van het Voor Mekaar-project zijn in Alkmaar vijftig Companen bij ouderen geplaatst via **de Bewonersonderneming De Oever**. Er zijn inmiddels al acht organisaties bij het netwerk betrokken. "Dit heeft ook een aanzuigende werking. Een van de valkuilen is wel dat het enorm veel tijd kost, zegt **vrijwilliger Martin van Hooff van De Oever**.

Wethouder Martin Schreurs van Woerden geeft advies om ambtelijke talenten te koesteren; dat zijn mensen die doen en de beren onderweg oplossen. Het uitgangspunt van Woerden is ontzorgen. De keuze is gemaakt om de cloud te benutten, te beginnen met jeugdzorg richting eigen regie. Schreurs toont met een filmpje wat dit betekent. De aanpak is in Woerden vastgesteld en moet gaan gelden voor alle doelgroepen c.q. leeftijden.

Doorbraakproject
Zorg ontzorgd met ICT

Ministerie van Economische Zaken

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

ZonMw

ECP

Digitale Steden Agenda

vernieuwingstocht voor de hele stad

Samen met inwoners en organisaties zijn 100 functionaliteiten benoemd. Er wordt nu begonnen met 9 apps. Van belang is een platform voor initiatieven te bieden. Woerden is op 17 september de volgende stop in de estafette en dan zal meer over de aanpak en resultaten vertellen.

SAMENVATTING WERKGROEPEN

Hoe kan een gemeente (inkoop)beleid gebruiken om eHealth toepassingen voor langer thuis wonen te stimuleren? De discussie is in vier werkgroepen gevoerd. Dus is er overlap in de genoemde suggesties.

Kennis delen voor de gemeente en haar partners:

- Voor je begint, kijk wat er al is, kijk naar andere steden, naar het rijk, naar voorbeelden buiten de overheid.
- Breng best practices in kaart (daarin wel keuzes maken, want er zijn er zoveel) vb: de GGZ is in de regio momenteel bezig om 'telezorg' op te schalen van 40 naar 400 naar 1600 beeldschermen bij cliënten.
- Gemeenten: maak inzichtelijk welke belemmeringen er zijn voor toepassingen en opschaling (en ook welke succesfactoren).

Samenwerken: verbinden partners

- De gemeente heeft niet zo zeer een rol in implementatie als wel in het verbinden van partijen.
- De gemeente moet de verbinding met de zorg zoeken en met ICT-ondernemers, cliënten en professionals stimuleren.
- Toepassingen: kijk naar andere doelgroepen voor verbreding. Compaan wellicht ook inzetbaar voor daklozen, mensen met beperkingen, GGZ.
- Verbind ketenpartners rond cliënt digitaal, door stakeholders (ICT, professionals) tijdig te betrekken bij het opstellen van kaders voor het inkoopbeleid. Zo houd je kwaliteitseisen en het gebruikersgemak optimaal en kun je inspelen op nieuwe technologische oplossingen en mogelijkheden door koplopers te blijven volgen.

Financiën en inkoop

- Inkoop: percentage van beschikbare budget voor inkoop vrijmaken voor innovatie. Gemeente Heerhugowaard doet dat.
- Inkoop: zorg in inkoopvoorwaarden dat men binnen een bepaalde periode (bv 5 jaar) innoveert.
- Bij aanbesteding inkoop vanuit WMO, zorg dat eHealth-innovatie een eis of minimaal een plus is bij de eisen en de beoordeling van de aanbesteding.
- Stel eisen aan techniek/toepassing die gebruik wordt: betaalbaar, schaalbaar en koppelbaarheid.
- De gemeente moet in haar inkoopbeleid randvoorwaarden stellen tav. eHealth en ICT voorzieningen. Elke leverancier moet zichtbaar kunnen maken in welke behoefte van de cliënt deze voorziet (wat voor dienst) en voor wie (welke doelgroep).
- Zorg voor een innovatiefonds met geld bedoeld voor innovatie.
- Ondersteun crowdfunding voor eHealth.
- Kijk wat er allemaal uit 'het pakket' naar de 'Blokker' kan (consumer eHealth). Vergelijking met de rollator, die is goedkoper en gevarieerder (meer op maat) geworden en makkelijker te krijgen.
- Zorg dat minima de kosten van een tablet en een WiFi-omgeving vergoed krijgen (net als bv de wasmachine als hij kapot gaat). Het is een basisbehoefte.
- Stuur op sluitende businesscases als je eHealth wil faciliteren.

 Doorbraakproject
Zorg ontzorgd met ICT

Ministerie van Economische Zaken

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

ZonMw

ECP

Gemeente ALKMAAR

Digitale Steden Agenda

vernieuwingstricht voor de hele stad

- Geld niet direct besteden aan middelen/diensten, maar eerst focus op proces van opschalen. Geeft meer garantie op succes.
- Onderzoeksmiddelen gebruiken om te faciliteren om tot regionaal brede toepassingen te komen.

Laten zien wat je zegt (Walk the talk)

- De gemeente moet zoveel mogelijke voorleven (het goede voorbeeld zijn) wat ze preekt.
- Keukentafelgesprek en WMO-loket moeten (ook) digitaal aangeboden worden.
- Als er een (op inwoners gericht) ondersteuningsplan wordt geschreven moet eHealth daar een vast onderdeel van zijn.

Initiatieven bij gebruiker

- Een ambtenaar ;-) gaf aan dat de gemeente niets moest doen. Zijn idee is dat de markt (bedrijven en klanten) veel zaken beter kunnen dan gemeenten. Zij weten beter wat inwoners willen: wie zijn de bewoner, wat zijn hun behoeften? Wel kan de gemeente soms bijdragen aan betere marktwerking.
- Crowdfunding toepassen om zo te bepalen waar de echte behoeften liggen (waar men ook zelf aan wil bijdragen).
- Gemeentes moeten 'offline' dienstverlening aan het loket blijven verlenen voor de mensen zonder computer.
- Gebruiksgemak per doelgroep bepalen inclusief de (on)mogelijkheden. Niet alle mensen hebben de cognitieve vaardigheden om hiermee om te gaan. Bv. verstandelijke beperking/psychische stoornis.
- Voorbeelden: train de trainer, zorg dat uitleg, gebruik en boodschap zo verder komen.

Voorlichting/awareness

- Voorlichting en communicatie is 'key'. Er is een wildgroei waar de gemeente goede voorbeelden uit zou moeten lichten. Bv een begrijpelijke website met eHealth-toepassingen, die concreet en met enig succes breed gebruikt worden.
- Dag van de Ipad/Compaan in de zorg (Een hele dag support voor ouderen bij alle fasen van gebruik over de dag).
- Inzetten van ambassadeurs om eHealth meer onder de aandacht te brengen. Zowel voor cliënten als professionals.